

KAPITEL 8 ELEVVÅRD

I grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen används begreppen elevvård, elev och skola i stället för de i lagen om elev- och studerandevård använda begreppen elevhälsa, studerande och läroanstalt.

I takt med att barnens och de ungas uppväxtmiljö och skolans verksamhetsmiljö förändras, har elevvården blivit en allt viktigare del av skolans kärnverksamhet. Elevvården hänger nära samman med skolans fostrings- och undervisningsuppdrag. Elevvårdsarbetet ska utgå från barnets bästa¹.

Eleven har rätt att avgiftsfritt få den elevvård som behövs för att eleven ska kunna delta i undervisningen². Elevvård innebär att främja och upprätthålla elevens studieframgång, goda psykiska och fysiska hälsa, sociala välbefinnande och verksamhet som ökar förutsättningarna för dessa i skolan. Elevvården ska i första hand bestå av förebyggande, gemensam elevvård som stödjer hela skolan. Utöver det har eleverna också lagstadgad rätt till individuell elevvård³. Yrkesövergripande samarbete är centralt inom elevvården. Elevvårdsarbetet ska grunda sig på konfidentialitet och ett respektfullt förhållningssätt till eleven och vårdnadshavaren samt att man stödjer deras delaktighet.

Elevvården i den grundläggande utbildningen och planerna som anknyter till den regleras i lagen om elev- och studerandevård. I detta kapitel beskrivs de centrala principerna för elevvården och målen för den elevvård som hör till undervisningsväsendet. Kapitlet innehåller även anvisningar för arbetet med den lokala läroplanen och den skolspecifika elevvårdsplanen. Stödet för lärande och skolgång som ingår i undervisningen beskrivs i kapitel 7 i grunderna för läroplanen⁴.

8.1 Yrkesövergripande samarbete inom elevvården

Elevvården ska ordnas genom yrkesövergripande samarbete med undervisningsväsendet och social- och hälsovårdsväsendet så att elevvården bildar en fungerande och sammanhängande helhet⁵. Elevvården ska genomföras i samarbete med eleven och elevens vårdnadshavare med hänsyn till elevens ålder och förutsättningar. Vid behov ska man också samarbeta med andra aktörer⁶. Om det finns orsak till oro gällande skolgemenskapen eller i anknytning till elevernas välbefinnande försöker man hitta en lösning i samarbete med eleverna och vårdnadshavarna.

Elevvården i skolan är en uppgift som hör till alla som arbetar i skolgemenskapen och alla som ansvarar för elevvårdstjänsterna. Skolans personal bär det primära ansvaret för välbefinnandet i skolgemenskapen⁷. Till elevvårds-tjänsterna hör psykolog- och kuratorstjänster samt skolhälsovårdstjänster⁸. Dessa experters uppgifter berör både individen, gemenskapen och samarbetet. Tjänsterna ska vara lätt tillgängliga för eleverna och vårdnadshavarna⁹. Tjänsterna ska ordnas inom lagstadgad tid¹⁰.

Eleverna och deras vårdnadshavare ska informeras om den elevvård som finns att tillgå och anvisas att söka de elevvårdstjänster som de behöver¹¹. Elevens och vårdnadshavarens delaktighet i elevvården, systematiskt samarbete och information om elevvården ökar kännedomen om elevvården och sänker tröskeln att anlita

¹ FN:s konvention om barnets rättigheter 1989

² Lag om elev- och studerandevård (1287/2013) 9 § 4 mom.

³ Lag om elev- och studerandevård (1287/2013) 3 § 1 och 2 mom.

⁴ Lag om elev- och studerandevård 6 §

⁵ Lag om elev- och studerandevård 9 § 1 mom.

⁶ Lag om elev- och studerandevård 3 § 4 mom. och 18 § 1 mom.

⁷ Lag om elev- och studerandevård 4 § 1 och 2 mom.

⁸ Lag om elev- och studerandevård 3 § 3 mom.

⁹ Riksdagens kulturutskotts betänkande 14/2013 rd

¹⁰ Lag om elev- och studerandevård 15 § och 17 §

¹¹ Lag om elev- och studerandevård 11 § 1 och 2 mom.

tjänsterna. Att personalen inom olika yrkesgrupper konsulterar varandra är en viktig arbetsmetod inom elevvården.

Målen, uppdragen och principerna för genomförandet av elevvården ska utgöra en sammanhängande kontinuitet som sträcker sig från förskoleundervisningen till utbildningen på andra stadiet. Kommunikationen mellan de olika utbildningsstadierna är viktig när man funderar över elevvården som helhet. Enhetliga förfaringsätt stödjer elevens hälsa, välbefinnande och lärande i de olika utvecklingsstadierna. Samarbetsstrukturerna, -formerna och -förfaringsätten för den yrkesövergripande elevvården ska utvecklas inom skolan och med olika samarbetspartner. Utvecklingsarbetet förutsätter systematisk utvärdering av elevvården¹².

Elevvårdsgrupper¹³

Utbildningsanordnaren ska tillsätta en styrgrupp för elevvården och elevvårdsgrupper för de enskilda skolorna. Ärenden som gäller en enskild elev ska behandlas i en expertgrupp som tillsätts från fall till fall. Alla tre grupper har sina egna uppgifter och en sammansättning som bestäms utgående från uppgifterna. Alla elevvårdsgrupper ska vara yrkesövergripande, vilket innebär att gruppen utöver undervisningspersonal också ska ha medlemmar som företräder skolhälsovården samt psykolog- och kuratorstjänster i enlighet med vad ärendet som behandlas förutsätter.

Styrgruppen ansvarar för den allmänna planeringen, utvecklingen, styrningen och utvärderingen av den enskilda utbildningsanordnarens elevvård. Styrgruppens uppgifter kan också skötas av någon annan för ändamålet lämplig grupp. Två eller flera utbildningsanordnare kan också ha en gemensam styrgrupp. Samma grupp kan också vara gemensam för flera utbildningsformer och det är då befogat att använda benämningen styrgrupp för elevhälsa.

Skolans elevvårdsgrupp ansvarar för planeringen, utvecklingen, genomförandet och utvärderingen av skolans elevvård. Gruppen leds av en person som utses av utbildningsanordnaren. Utbildningsanordnaren ska tillsammans med de sektorer som producerar elevvårdstjänster bestämma om gruppens sammansättning, uppgifter och förfaringsätt. Elevvårdsgruppen kan vid behov höra experter. Gruppens viktigaste uppgift är att främja välbefinnande, trygghet och säkerhet i skolan och att genomföra och utveckla övrig gemensam elevvård. Istället för den skolspecifika elevvårdsgruppen kan ovannämnda uppgifter skötas av en annan, för uppgiften lämplig yrkesövergripande skolspecifik grupp som utbildningsanordnaren utser.^{13a}

En expertgrupp ska sammankallas för att utreda behovet av stöd och ordna elevvårdstjänster för en enskild elev eller en viss elevgrupp. Gruppen sammankallas av den person i undervisningspersonalen eller elevvården som ärendet på grund av personens arbetsuppgifter hör till¹⁴. Gruppens yrkesövergripande sammansättning bestäms från fall till fall och utgående från ärendet som behandlas. Expertgruppen ska utse en ansvarsperson inom gruppen. För att utse experter till medlemmar i gruppen och för att andra samarbetspartner eller närstående till eleven ska få delta i arbetet i gruppen förutsätts elevens eller vårdnadshavarens samtycke.

8.2. Gemensam elevvård

Elevvården är en viktig del av verksamhetskulturen i den grundläggande utbildningen. Till den gemensamma elevvården hör att följa upp, utvärdera och utveckla välbefinnandet i skolgemenskapen och elevgrupperna. Dessutom ska man se till att skolmiljön är hälsosam, trygg och fri från hinder¹⁵. Gemensamma förfaringsätt

¹² Lag om elev- och studerandevård 25 §

¹³ Lag om elev- och studerandevård 14 § 1–4 mom.; 15a: lag om ändring av lag om elev- och studerandevård 1501/2016

¹⁴ Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om elev- och studerandevård 67/2013

¹⁵ Lag om elev- och studerandevård 4 § 1 mom.

ska utvecklas i samarbete med eleverna, vårdnadshavarna och övriga myndigheter och aktörer som främjar barns och ungas välbefinnande.

Att eleverna och vårdnadshavarna är delaktiga och får sin röst hörd i frågor som gäller den gemensamma elevvården är viktigt och stärker välbefinnandet. Utbildningsanordnaren ska främja elevernas delaktighet¹⁶. Elevvården skapar förutsättningar för samhörighet, omsorg och öppen växelverkan i skolan. Förfaringssätt som ökar delaktigheten hjälper också till att förebygga och upptäcka problem i ett tidigt skede och ordna det stöd som behövs.

Eleven har rätt till en trygg studiemiljö¹⁷. Det innebär såväl fysisk och psykisk som social trygghet. Utgångspunkten för ordnandet av undervisningen är att garantera elevernas och personalens säkerhet i alla situationer. En lugn atmosfär främjar arbetsron. Ordningsregler ökar säkerheten, trivseln och den interna ordningen i skolan¹⁸. Utbildningsanordnaren ska som en del av den skolspecifika elevvårdsplanen utarbeta en plan för att skydda eleverna mot våld, mobbning och trakasseri. Om det förekommit trakasserier, mobbning eller våld i skolan eller på skolvägen, ska läraren eller rektorn informera vårdnadshavarna till de inblandade eleverna¹⁹.

Omsorg om skolbyggnad, undervisningslokaler och undervisningsmaterial bidrar till en hälsosam och trygg miljö. Skolan ska ha enhetliga förfaringssätt för undervisning som genomförs i olika lärmiljöer och för rasterna. Säkerhetsanvisningar för undervisningen i olika läroämnen ska följas. Utbildningsanordnaren ska se till att elevens lärmiljö är trygg under perioden med praktisk arbetslivsorientering. Man ska systematiskt främja och följa upp välbefinnandet i skolgemenskapen och att skolmiljön är hälsosam och trygg. Skolmiljön ska granskas och utvärderas med tre års mellanrum²⁰. Till främjande av trygghet hör också de förfaringssätt som gäller skoltransporterna, datasäkerheten och att förebygga olyckor.

8.3. Individuell elevvård

Med individuell elevvård avses skolhälsovårdstjänster, psykolog- och kuratorstjänster som ges eleven samt yrkesövergripande elevvård som gäller en enskild elev²¹. De omfattande hälsoundersökningar som genomförs inom skolhälsovården och andra återkommande kontroller är en del av den individuella elevvården. Sammanställningarna av dem ger information som också kan användas inom den gemensamma elevvården.

Målet med den individuella elevvården är att följa upp och främja elevens utveckling, hälsa, välbefinnande och lärande som helhet. Det är också viktigt att garantera tidigt stöd och förebygga problem. Elevernas individuella förutsättningar, resurser och behov ska beaktas både när elevvårdsstödet planeras och i skolans vardag.

Individuell elevvård förutsätter alltid elevens och vid behov vårdnadshavarens samtycke²². Elevens delaktighet, egna önskemål och åsikter om åtgärder och lösningar som gäller hen ska beaktas enligt elevens ålder, utvecklingsnivå och övriga personliga förutsättningar²³. Växelverkan ska vara öppen och präglas av respekt och konfidentialitet. Arbetet ska ordnas så att eleven upplever situationen som rofylld och att hen får sin röst hörd. Bestämmelser om sekretess och överlämnande av uppgifter ska följas i elevvårdsarbetet.

Också när det gäller stöd för en enskild elev ska behandlingen av ett ärende i en expertgrupp och gruppens sammansättning grunda sig på elevens eller vid behov vårdnadshavarens samtycke. Med specifikt skriftligt

¹⁶ Lag om grundläggande utbildning 47 a § 1 mom. (1267/2013)

¹⁷ Lagen om grundläggande utbildning 29 § 1 mom. (1267/2013)

¹⁸ Lag om grundläggande utbildning 29 § 4 och 5 mom. (1267/2013)

¹⁹ Lag om elev- och studerandevård 13 § 2 mom. 4 punkten och Lag om grundläggande utbildning 29 § 3 och 7 mom. (1267/2013); lag om ändring av lagen om grundläggande utbildning 1498/2016

²⁰ Hälso- och sjukvårdslag (1326/2010) 16 § 2 mom. och Statsrådets förordning om rådgivningsverksamhet, skol- och studerandehälsovård samt förebyggande mun- och tandvård för barn och unga (338/2011) 12 §

²¹ Lag om elev- och studerandevård 5 § 1 mom.

²² Riksdagens kulturutskotts betänkande 14/2013 rd

²³ Lag om elev- och studerandevård 18 § 1 mom.

samtycke av eleven eller vårdnadshavaren får behövliga samarbetspartner inom elevvården eller närstående till eleven delta i behandlingen av ärendet²⁴. Medlemmarna i gruppen har dessutom rätt att be behövliga experter om råd i elevens ärende²⁵.

Behandlingen av en enskild elevs ärende i en expertgrupp ska dokumenteras i en elevvårdsjournal. Den ansvariga i gruppen ska i elevvårdsjournalen anteckna de uppgifter som är nödvändiga för att ordna och genomföra den individuella elevvården. Anteckningarna kan också göras av andra medlemmar i expertgruppen. Journalen ska föras i fortlöpande och kronologisk form. Enligt lagen om elev- och studerandevård ska journalen innehålla följande uppgifter²⁶:

- elevens namn, personbeteckning, hemkommun och kontaktinformation samt, för minderåriga elever, vårdnadshavarens eller en annan laglig företrädarens namn och kontaktinformation
- datum för dokumenteringen samt vem som gjort den och hens yrkes- eller tjänsteställning
- vem som deltagit i mötet och deras ställning
- vad ärendet gäller och vem som inlett ärendet
- vilka åtgärder som vidtagits medan elevens situation har utretts, såsom utlåtanden, undersökningar och utredningar
- vilka åtgärder som vidtagits, såsom samarbete med olika parter samt tidigare och nuvarande stödåtgärder
- uppgifter om behandlingen av ärendet vid gruppens möte, mötesbesluten och planen för genomförande av besluten
- vem som ansvarar för genomförandet och uppföljningen.

Om uppgifter i en elevvårdsjournal lämnas ut till en utomstående, ska det i handlingen dessutom antecknas vilka uppgifter som lämnats ut, till vem och på vilka grunder²⁷.

Elevvårdsjournaler och övriga dokument som man inom elevvården upprättat eller erhållit angående enskilda elever ska införas i ett elevvårdsregister. Utbildningsanordnaren ansvarar för behandlingen av personuppgifter och upprätthåller ifrågavarande register. Uppgifter som införts i elevvårdsregistret och som gäller en enskild elev eller någon annan enskild person är sekretessbelagda²⁸.

Skolhälsovårdspersonalen och psykologerna ska på föreskrivet sätt anteckna det individuella elevvårdsarbetet i en patientjournal och andra journalhandlingar. På motsvarande sätt ska kuratorerna inom elevvården anteckna klientuppgifterna i en klientjournal²⁹.

Trots sekretessbestämmelserna har de som deltar i anordnandet och genomförandet av individuell elevvård för en elev rätt att av varandra få och till varandra och den myndighet som ansvarar för elevvården lämna ut sådana uppgifter som är nödvändiga för att den individuella elevvården ska kunna ordnas och genomföras³⁰. De har också rätt att få och till varandra och till elevens lärare, rektor och utbildningsanordnaren lämna ut information som är nödvändig för att elevens undervisning ska kunna ordnas på ett ändamålsenligt sätt³¹. Den som lämnar ut information måste till exempel överväga om det handlar om information som är nödvändig för

²⁴ Lag om elev- och studerandevård 19 § 1 och 2 mom.

²⁵ Lag om elev- och studerandevård 19 § 3 mom. och lag om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) 26 § 3 mom.

²⁶ Lag om elev- och studerandevård 5 § 2 mom. och 20 § 1, 3 och 4 mom.

²⁷ Lag om elev- och studerandevård 20 § 5 mom.

²⁸ Lag om elev- och studerandevård 21 § 1 mom. och 22 § 1 mom.

²⁹ Lag om elev- och studerandevård 20 § 2 mom., Lag om patientens ställning och rättigheter (785/1992) 12 § och Lag om klientens ställning och rättigheter inom socialvården (812/2000)

³⁰ Lag om elev- och studerandevård 23 § 2 mom.

³¹ Lag om grundläggande utbildning 40 § 2 mom. (1288/2013)

att garantera elevens eller de övriga elevernas säkerhet. Informationen kan till exempel gälla en sjukdom som eleven har som måste beaktas i undervisningssituationerna. Även om det finns en lagstadgad grund för att lämna ut information är det, med tanke på samarbetet och förtroendet, alltid bäst att i första hand be om elevens eller vårdnadshavarens samtycke för att lämna ut sekretessbelagda uppgifter.

Om en elev övergår till undervisning eller utbildning som ordnas av en annan utbildningsanordnare, ska den tidigare utbildningsanordnaren begära samtycke av eleven eller vid behov av elevens vårdnadshavare till att sådana sekretessbelagda uppgifter i elevvårdens klientregister som behövs för elevvårdens kontinuitet får överlämnas till den nya utbildningsanordnaren³². Däremot ska uppgifter som är nödvändiga med tanke på ordnandet av undervisningen, trots sekretessbestämmelserna och utan dröjsmål, överlämnas till den nya utbildningsanordnaren eller anordnaren av gymnasieutbildning eller yrkesutbildning. Motsvarande uppgifter kan också ges på den nya utbildningsanordnarens begäran³³.

8.4 Elevvårdsplaner

Läroplanen ska till den del den berör elevvården göras upp i samråd med de myndigheter som sköter uppgifter inom den kommunala social- och hälsovården³⁴. Eleverna ska ges möjlighet att delta i beredandet av läroplanen, planerna som anknyter till läroplanen och skolans ordningsstadga. Skolans elevkår ska höras innan planerna och reglerna fastställs. Skolans elevkår ska höras innan planerna och reglerna fastställs³⁵. Beredningsarbetet ska ske i samarbete med vårdnadshavarna och vid behov också med andra myndigheter och samarbetspartner.

På lokal nivå består elevvårdsplanen av tre olika planer som tillsammans styr planeringen och genomförandet av elevvården. Planerna ska utarbetas i yrkesövergripande samarbete. Planerna är:

- en välfärdsplan för barn och unga, där uppgifter om elevvården antecknas³⁶,
- en beskrivning av elevvården i den lokala läroplanen³⁷
- skolspecifik elevvårdsplan³⁸.

Avsnittet om elevvård i den lokala läroplanen och skolspecifika elevvårdsplaner ska utarbetas utgående från välfärdsplanen för barn och unga och övriga riktlinjer som gäller barns och ungas välbefinnande och trygghet i kommunen.

Mål och sätt för genomförande av elevvården

- elevernas och de studerandes lärande, hälsa och välbefinnande främjas

³² Lag om elev- och studerandevård 23 § 3 mom.

³³ Lag om grundläggande utbildning 40 § 4 mom. (1288/2013)

³⁴ Lag om grundläggande utbildning 15 § 2 mom. (477/2003)

³⁵ Lag om grundläggande utbildning 47 a § 1 och 3 mom. (1267/2013)

³⁶ Lag om elev- och studerandevård 12 § 12 mom. och Barnskyddslag (417/2007) 12 § 1 mom.; Lag om ändring av lagen om elev- och studerandevård 1501/2016

³⁷ Lagen om grundläggande utbildning 14 § 2 mom. (477/2003)

³⁸ Lag om elev- och studerandevård 13 §; lag om ändring av lagen om elev- och studerandevård 1501/2016

- tyngdpunkten flyttas allt mer från individuell elevvård till gemensam elevvård
- tyngdpunkten flyttas från korrigerande arbete till förebyggande arbete
- att stärka planerandet och verkställandet av elev- och studerandevården som en fungerande helhet och som ett yrkesövergripande samarbete

Till elevvårdstjänsterna hör psykolog- och kuratorstjänster samt skolhälsovårdstjänster. Elevvården genomförs som ett yrkesövergripande systematiskt samarbete mellan bildningssektorn och välfärdssektorn, och i samarbete med elever och deras vårdnadshavare samt vid behov även med andra samarbetsparter. Skolans personal bär det primära ansvaret för välbefinnandet i skolgemenskapen och den uppgiften hör till alla som arbetar i gemenskapen.

En enhetlig fungerande helhet bildas inom elevvården. Elevvården anordnas som gemensam elevvård och individuell elevvård.

Kontakt med välfärdsplanen

Välfärdsplanen för barn och unga är ett av Åbo stads strategiska dokument. Planens innehåll föreskrivs i 12 § i barnskyddslagen och 12 § i elev- och studerandevårdslagen. Stadsfullmäktige godkänner planen och den ska beaktas vid uppgörandet av stadens budget och budgetplan. Planen granskas minst en gång vart fjärde år. Huvudansvaret för beredandet av programmet har funnits hos Arbetsgruppen för barn och unga personer, som fungerar under Styrgruppen för befrämjande av invånarnas hälsa. I arbetsgruppen är centralförvaltningen, välfärds-, fritids- och bildningssektorn, församlingen, polisen, försvarsmakten, barnskyddsorganisationerna samt NTM-centralen representerade.

Barnskyddslagen 12 §:

- barns och unga personers uppväxtförhållanden och välfärdssituation
- förebyggande åtgärder och tjänster
- barnskyddets behov och resurser
- tillgängligt servicesystem inom barnskyddet
- samarbete
- genomförandet och uppföljningen av planen

Lag om elev- och studerandevård 12 §:

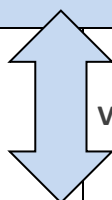
- studerandevårdens målsättningar och de centrala principerna för genomförande på lokal nivå
- en uppskattning av det totala behovet av elevvård och av tillgänglig elevvård, assistenttjänster samt stöd- och specialundervisning
- aktiviteter som stärker den gemensamma elevvården och stöddandet av eleven i ett tidigt skede
- uppgifter om genomförande och uppföljningen av planen och om utvärderingen av elevvårdens kvalitet

I planen beskrivs de förfaringssätt genom vilka skolans personal, elever och vårdnadshavare och vid behov andra aktörer görs förtroga med planen. Samtidigt kommer man överens om hur man informerar om planen till ovannämnda parter.

ELEVVÅRD

UTVECKLING OCH BEDÖMNING

Styrgrupp för studerandevård i Åbo

Välfärdsplan för barn och unga

ATT FRÄMJA VÄLMÅENDE I SKOLAN OCH EN HÄLSOFRÄMJANDE OCH TRYGG SKOLMILJÖ

skolvis (gemensam) elevvårdsgrupp

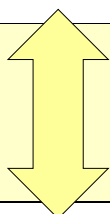
skolans elevvårdsplan

BEHANDLING AV DEN ENSKILDA ELEVENS ÄRENDEN

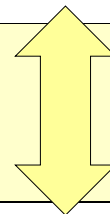
Den yrkesövergripande konsultationen är en viktig metod inom elevvården (jfr med läroplanen)

Den yrkesövergripande expertgruppen

elevens/vårdnadshavarens tillstånd och delaktighet, behandlingen antecknas i elevvårdsjournalen och kundregistret

UNDERSVINGSARRANGEMANG

tillsammans med eleven och vårdnadshavaren och i samarbete med elevvårdspersonalen

antecknas i det pedagogiska dokumentet, behövs ej elevens/vårdnadshavarens tillstånd, är ej elevvård

Lag om grundläggande utbildning 16 a § 2 mom., Lag om grundläggande utbildning 17 § 3 mom.

I figuren avbildas elevvårdens struktur och arbetssätt i Åbo stad.

1. Elevvårdstjänsterna i sin helhet

1.1 Helhetsbehov

Cheferna inom elevvården gör på våren en bedömning av elevvårdens helhetsbehov i skolorna samt av de tillgängliga elevvårdsresurserna inför följande läsår. Utöver skolans elevantal beaktas i bedömningen också bl.a. de elever som har intensifierat eller särskilt stöd samt bostadsområdets särdrag.

1.2 De tillgängliga elevvårdstjänsterna

Åbo stad ordnar skolhälsovårdar- och skolläkartjänster samt skolkurators- och skolpsykologtjänster.

1.3 Ordnande av tjänster samt arbets- och ansvarsfördelning

Cheferna inom elevvården beslutar om placeringen av skolhälsovårdar- och skolläkartjänster samt skolkurator- och skolpsykologtjänster läsårsvis.

1.4 Samarbete som behövs vid genomförande

Utvecklings- och bedömningsarbetet beträffande elevvårdstjänsterna görs av styrgruppen för studerandevården i Åbo. Samarbete görs på alla nivåer för genomförande av elevvårdsarbete.

1.5 Riktande av tjänster till enskilda elever, skolgemenskapen och uppgifter relaterade till samarbete samt mot utvecklande och uppföljande av elevvården

Hälsovårdarna, läkarna, kuratorerna och psykologerna riktar sina arbetsinsatser till de ovannämnda delområdena flexibelt och genom att prioritera enligt behov.

2. Gemensam elevvård

2.1 Verksamhetsätt och praxis i den gemensamma elevvården

En central grupp beträffande utvecklandet av skolans verksamhetskultur är skolans gemensamma elevvårdsgrupp.

Skolspecifik gemensam elevvårdsgrupp

- uppgifter
 - planerar, genomför, utvärderar och utvecklar hur skolgemenskapens välfärd, trivsel, säkerhet och delaktighet kan främjas
 - planerar hur resultat för enkäter och kvalitetsundersökningar gällande elevers och skolgemenskapens välmående samt sammanfattningar av resultaten för omfattande hälsoundersökningar behandlas i skolan
 - planerar hur man kan stöda föräldrar i uppfostringsarbetet samt hur samarbetet mellan hem och skola kan stärkas
 - behandlar läsårsvis aktuella frågor gällande studieövergång tillsammans med samarbetsparterna
- sammansättning
 - gruppen leds av rektorn
 - till gruppen hör utöver lärarrepresentanten åtminstone elevvårdspersonalen, en representant för specialundervisningen på deltid och för årskurserna 7–9 också en elevhandledare
 - till gruppen kallas regelbundet representanter för elevkåren och vårdnadshavarna till gruppen kallas vid behov andra representanter för personalen vid läroverket och myndigheter och aktörer som arbetar för att främja barns och ungas välbefinnande.

Skolorna gör sina egna preciseringar om den skolvisa gemensamma elevvårdsgruppens sammansättning, regelbundna sammanträdestider (minst en gång i månaden), elevernas och vårdnadshavarnas delaktighet och hörande, samarbetsparter samt bedömning och utveckling av verksamheten.

2.2 Undersökningar av hälsa och säkerhet i skolmiljön samt undersökningar av välbefinnande i skolgemenskapen

- En undersökning görs med tre års mellanrum (Hälsovårdslagen 16 §)
- En representant från miljöhälsovården organiserar undersökningen, där representanten för miljöhälsovården, rektorn, skolhälsovårdaren och/eller skolläkaren, en representant från arbetshälsovården, en representant från arbetskyddet samt fastighetsskötaren deltar.
- Resultat från skolhälsoenkäter (Institutet för hälsa och välfärd) gällande skolmiljön utnyttjas vid undersökningen. Undersökningens resultat antecknas och rektorn tillsammans med undersökningsgruppen följer upp genomförandet av överenskomna reparationer och ändringsåtgärder.

2.3 Samarbetet i anslutning till hälsorådgivning och undervisning i hälsokunskap

- Enheten för främjande av hälsa kan erbjuda specialkunskaper om berusningsmedel, sexuell hälsa, näringsvetenskaper, idrott.

- Skolorna använder t.ex. den information som Skolhälsoenkäten (Institutet för hälsa och välfärd) erbjuder i främjandet av skolgemenskapens välfärd, som bas för diskussioner vid föräldramöten, i elevvårdsarbetet samt inom undervisningen i hälsokunskap.

2.4 Ordningsregler

Syftet med ordningsreglerna är att

- garantera rätten till en trygg studiemiljö för dom som deltar i undervisningen (Lag om grundläggande utbildning 29 § 1 mom.)
- sköta om att eleven utför sina uppgifter samvetsgrant och uppträder korrekt (Lag om grundläggande utbildning 35 § 2 mom.)

Med ordningsreglerna främjas

- den interna ordningen i skolan
- att studierna fortskrider ostört samt
- skolgemenskapens trygghet och trivsel (Lag om grundläggande utbildning 29 § 4 mom.)

Genom ordningsreglerna får skolgemenskapen nödvändiga bestämmelser om trygghet och trivsel gällande

- praktiska arrangemang
- korrekt beteende
- närmare bestämmelser om föremål och ämnen och om deras användning och förvaring
- hantering av skolans egendom
- städning och skötsel av skolans lokaler samt
- hur man får vistas och röra sig i skolbyggnaderna och på skolområdet (Lag om grundläggande utbildning 29 § 5 mom.)

Ordningsreglerna är i kraft under den tid då eleven deltar i

- verksamhet enligt läroplanen eller
- verksamhet enligt någon annan plan som godkänts av utbildningsanordnaren och som utarbetats med stöd av läroplanen eller bestämmelser som utfärdats med stöd av den (som utflykter, lägerskolor, klubbar) (Lag om grundläggande utbildning 29 § 6 mom.)

Ordningsreglerna bereds som ett samarbete mellan skolans personal, föräldrar och elever. Elevkåren bör höras. (Lag om grundläggande utbildning 3 § 3 mom., 47 a § 1 och 3 mom.)

De skolvisa ordningsreglerna, som hör till läroplanens skolvisa elevvårdsplan godkänns av rektorn.

Ordningsreglerna får inte strida mot lagen om grundläggande utbildning eller mot andra föreskrifter (lagar, förordningar o dyl.), och de får inte begränsa elevernas grundläggande rättigheter.

Skolans ordningsregler ska omfatta följande för skolgemenskapen nödvändiga bestämmelser om trygghet och trivsel:

- praktiska arrangemang
- korrekt beteende
- närmare bestämmelser om föremål och ämnen och om deras användning och förvaring
Till skolan får inte medföras och under arbetsdagen får inte innehas sådana föremål eller ämnen som enligt någon annan lag inte får innehas eller med vilka den egna eller någon annans säkerhet kan äventyras eller som särskilt lämpar sig för att skada egendom och i fråga om vilka det inte finns någon godtagbar orsak för att de ska få innehas.

Om rusmedel (tobak, alkohol, annat) lönar det sig att lägga till separata punkter.

- hantering av skolans egendom
- elevens skyldighet att ersätta skador som hen orsakat. Om skyldigheten att ersätta skador stadgas i [skadeståndslagen](#). Elevens vårdnadshavare eller annan laglig företrädare ska informeras om skadorna.
- städning och skötsel av skolans lokaler
- hur man får vistas och röra sig i skolbyggnaderna och på skolområdet (Lag om grundläggande utbildning 29 § 5 mom.)
- därtill kan man i samarbete med eleverna och vårdnadshavarna komma överens om skolvisa rekommendationer
-

2.5 Hur frånvaro följs upp, hur man informerar om frånvaro och hur man ingriper

Enligt lagen om grundläggande utbildning bör en elev delta i den grundläggande utbildningen om han/hon inte av särskilda skäl har blivit beviljad befrielse. (Lag om grundläggande utbildning 26 §)

Skolorna bör informera vårdnadshavarna om hur man informerar skolan om frånvaro. Målet är att man ska kunna ingripa i ogrundad frånvaro så fort som möjligt. Den för undervisningsgruppen ansvariga klassläraren eller klassföreståndaren följer regelbundet med elevernas frånvaro.

Skolorna gör egna preciseringar om hur frånvaro följs upp, hur man informerar om frånvaro och hur man ingriper.

2.6 Hur olyckor förebyggs, hur första hjälpen ordnas och hur barnen hänvisas till vård

2.7

Skolans elever och personal görs läsårsvis förtrodda med verksamhetsätt som främjar säkerheten.

Ett skololycksfall är en till elever inom den grundläggande utbildningen i skolan eller på skolvägen skedd plötslig, oförutsedd händelse, som orsakar en yttre kroppsskada. Som skololycksfall ersätts även sådana skador, som har skett under ett studiebesök, på en studieresa, under en lägerskola, i en klubb eller på den omedelbara vägen till dessa, förutsatt att de hör till skolans verksamhetsplan.

En noggrann handlingsplan ifall av olyckshändelse finns i skolans säkerhetspärm.

Elevens vårdnadshavare ska omedelbart informeras vid olyckshändelse.

2.8 Hur man förebygger användning av tobaksvaror, alkohol och andra rusmedel och hur man ingriper i användningen

Rökning är förbjuden både inomhus och utomhus i alla skolbyggnader och inom den grundläggande utbildningen. (Tobakslagen 12 §)

Till skolan får inte medföras och under arbetsdagen får inte innehas sådana föremål eller ämnen som enligt någon annan lag inte får innehas eller med vilka den egna eller någon annans säkerhet kan äventyras eller som särskilt lämpar sig för att skada egendom och i fråga om vilka det inte finns någon godtagbar orsak för att de ska få innehas. (Lag om grundläggande utbildning 29 § 2 mom.)

Rektorn och en lärare vid en skola har rätt att tillsammans eller var för sig under arbetsdagen frånta en elev ett förbjudet föremål eller ämne enligt 29 § 2 mom. eller ett sådant föremål eller ämne som eleven stör undervisningen eller inläringen med.

(Lag om grundläggande utbildning, 36 d § 1, se även 2–4 mom.)

Skolans lärare och rektor har rätt att under arbetsdagen granska de saker som en elev har med sig och de förvaringsutrymmen i skolan som eleven förfogar över och att utföra en ytlig granskning av elevens kläder för att omhänderta ett förbjudet föremål eller ämne som avses i 29 § 2 mom. och med vilket den egna säkerheten eller någon annans säkerhet kan äventyras, om det är uppenbart att eleven innehar sådana föremål eller ämnen och eleven trots begäran vägrar att överlämna dem eller inte på ett tillförlitligt sätt visar att han eller hon inte innehar sådana.

(Lagen om grundläggande utbildning, 36 e § 1, se även 2–5 mom.)

De åtgärder som avses i 36 d och 36 e § ska genomföras på ett så säkert sätt som möjligt.

Åtgärderna får inte ingripa i elevens personliga integritet i större omfattning än vad som är nödvändigt för att trygga arbetsron och säkerheten.

Vid omhändertagande av föremål och ämnen och vid granskning av en elev ska den diskretion som omständigheterna kräver iakttas.

Användningen av åtgärderna ska planeras i skolorna och anvisningar ska ges om användningen.

(Lag om grundläggande utbildning, f § 1, se även 2 mom.)

Sådana förbjudna föremål och ämnen som avses i 29 § 2 mom. överlämnas till elevens vårdnadshavare eller någon annan laglig företrädare.

Föremålen och ämnena ska dock överlämnas till polisen eller till någon annan i lag föreskriven myndighet, om eleven, dennes vårdnadshavare eller lagliga företrädare inte har laglig rätt att inneha dem.

(Lag om grundläggande utbildning, 36 g § 2, se även 1, 3–4 mom.).

Skolorna gör egna preciseringar om hur man förebygger användning av tobaksvaror, alkohol och andra rusmedel och hur man ingriper i användningen.

2.9 Anvisningar om väntetider och säkerhet i fråga om skolskjuts

En elev som väntar på skjuts har rätt till handledd sysselsättning. (Lag om grundläggande utbildning 32 § 4 mom.) Den ledda sysselsättningen kan innebära deltagande i stödundervisning, klubbverksamhet eller i annan ledd verksamhet. Det ovannämnda gäller sådana elever som har rätt till skolskjuts.

I skolans säkerhetsplan beskrivs hur övervakningen av elever som väntar på skolskjuts ordnas, vilka platser eleverna kan vänta på/trafikarrangemang på skolområdet samt annat som anknyter till säkerheten.

2.10 Plan för att skydda eleverna mot våld, mobbning och trakasserier

Utbildningsanordnaren ska i samband med läroplanen utarbeta

- en plan för att skydda elever mot våld, mobbning och trakasserier samt
- verkställa planen och övervaka att den följs och förverkligas. (Lag om grundläggande utbildning 29 § 3 mom.)

Planen beskriver:

1. hur man förebygger och ingriper vid mobbning, våld och trakasserier
2. hur ovannämnda frågor beaktas på skol- grupp- och individnivå
3. hur individuellt stöd, behövlig vård, övriga åtgärder och uppföljning ordnas, både beträffande den som utfört handlingen och den som blivit utsatt för handlingen
4. samarbetet med vårdnadshavarna
5. samarbetet med de myndigheter som behövs
6. hur personalen, eleverna, vårdnadshavarna och samarbetsparterna ska göras förtroga med och informeras om planen, samt
7. hur planen uppdateras, uppföljs och utvärderas

I skolans elevvårdsplan beskrivs:

1. hur man förebygger och ingriper vid mobbning, våld och trakasserier
 - behandling på skolnivå
 - behandling på gruppnivå
 - behandling på individnivå
2. hur individuellt stöd, behövlig vård, övriga åtgärder och uppföljning ordnas, både beträffande den som utfört handlingen och den som blivit utsatt för handlingen
3. samarbetet med vårdnadshavarna
4. samarbetet med de myndigheter som behövs
5. personalen, eleverna, vårdnadshavarna och samarbetsparterna görs förtroga med och informeras om planen
6. hur planen uppdateras, uppföljs och utvärderas

2.11 Hur man agerar vid akuta kriser och hotfulla och farliga situationer

I samband med läroplanen definieras hur man handlar i plötsliga krissituationer och vid hotfulla och farliga situationer. Denna del kallas krisplan. Vid utarbetande av krisplanen förs samarbete med de nödvändiga myndigheterna och man tar i beaktande övriga hotfulla och farliga situationer samt planer och riktlinjer för krissituationer.

I skolans krisplan beskrivs:

1. hur man förebygger och förbereder sig för krissituationer
2. krisgruppens sammansättning: rektorn, den säkerhetsansvariga, elevvårds- samt övriga personalen. Gruppens sammansättning beskrivs närmare i årsplanen.
3. samarbete och arbets- och ansvarsfördelning i krissituationer och i krisförebyggande arbete
4. hur man har samordnat räddningsplanen, skolans ordningsregler och andra säkerhetsanvisningar
5. instruktioner för hur man handlar i olika plötsliga krissituationer
6. principerna för ledning, intern och extern informering och informeringen och kommunikationen mellan skolan och utbildningsanordnaren vid plötsliga krissituationer
7. hur psykosocialt stöd och eftervård ordnas,
8. informering om och introduktion till krisplanen och beredskapsövningar
9. hur man uppdaterar och utvärderar krisplanen.
(Lag om grundläggande utbildning 29 § 2 mom.)

3. Ordning av den individuella elevvården

3.1 Samverkande av expertgruppen och expertgruppens arbetsmetoder

- till gruppen kan höra hälsovårdaren, kuratorn, psykologen, läkaren, elevhandledaren, läraren, specialläraren eller en annan i den situationen central person.
- den person som ärendet på grund av personens arbetsuppgifter tillhör samverkande gruppen, fungerar som ordförande och skaffar elevens och/eller vårdnadshavarens samtycke/skriftliga lov. Ofta samverkande gruppen av kuratorn, psykologen, hälsovårdaren eller läkaren. Även de övriga ovannämnda personerna kan samverka gruppen.
- gruppens ansvarsperson ansvarar för att behandlingen av ärendet dokumenteras i elevens individuella elevvårdsjournal och att det sparas i elevvårdsregistret på det sätt som lagen bestämmer

3.2 Samarbetet med skolhälsovården i samband med omfattande hälsundersökningar

- omfattande hälsundersökningar görs i åk 1, 5 och kombinerat i åk 7–8. Undersökningarna görs av hälsovårdaren och skolläkaren och till granskningen kallas utöver eleven också hans/hennes vårdnadshavare.
- med vårdnadshavarens skriftliga samtycke ingår i den omfattande hälsundersökningen också lärarens bedömning av hur eleven klarar sig och mår. I bedömningen ingår de uppgifter som är nödvändiga för att man ska kunna avgöra elevens behov av hälso- och sjukvård eller stöd, och för att man ska kunna ordna och genomföra dessa. Informationen överförs till en blankett som utbildningsstyrelsens har gjort upp i samarbete med Institutet för hälsa och välfärd. Efter hälsundersökningen kan läraren vid behov och med vårdnadshavarens eller elevens samtycke få information om saker som har framkommit i hälsundersökningen.

- En sammanfattning av resultaten från de omfattande hälsoundersökningarna kan användas vid bedömningen av klassens eller skolgemenskapens välmående och behovet av eventuella tilläggsåtgärder. Sammanfattningen får inte innehålla personuppgifter.

3.3 Hur vård, specialdiet eller medicinering som elevens sjukdom kräver ordnas i skolan

Man kommer på ett yrkesövergripande sätt, fallvis, överens om hur man stöder en elevs medicinering och vård i skolan. Överenskommelserna sker i samarbete med vårdnadshavarna, eleven, skolhälsovården, skolpersonalen och den vårdande instansen, både muntligt och skriftligt.

Skolhälsovården har ett helhetsansvar för elevens hälsovård, varvid skolhälsovården alltid behöver vara medveten om elevens kontakt till specialistsjukvården om den vård som eleven erhåller samt om de undersökningar som har gjorts.

Specialdieter:

Hälsovårdare:

- upprätthåller en lista på de elever som av medicinska skäl behöver specialdiet
- bedömer och säkerställer i början av varje läsår med vårdnadshavaren/eleven att specialdiet fortfarande behövs och bedömer behovet av eventuellt läkarutlåtande
- enligt det nationella allergiprogrammet räcker det vid milda former av allergi med egenvård och uppföljning men specialdiet behövs inte i skolan.
- förmedlar information om specialdiet till den aktör som ordnar matservice, den ansvariga personalen inom matservicen samt till klassläraren/klassföreståndaren så fort som möjligt efter att läsåret har inletts

Skolläkaren:

- kartlägger vid de omfattande hälsoundersökningarna och alltid vid behov att specialdieter stämmer överens med nuläget

Klassläraren/klassföreståndaren:

- informerar personalen för matservicen om en elevs specialdiet p.g.a. etiska skäl

3.4 Samarbetet i samband med intensifierat och särskilt stöd

Vid intensifierat och särskilt stöd samarbetar den yrkesövergripande expertgruppen tätt med eleven, elevens vårdnadshavare samt med de samarbetsparter som tar hand om elevens välbefinnande. Samarbete med aktörer utanför skolan förutsätter alltid ett skriftligt samtycke av eleven och/eller vårdnadshavaren.

De som deltar i elevvårdsarbetet har rätt att utan samtycke delge sådan sekretessbelagd information till lärare och rektorn som är nödvändig för att ändamålsenligt ordna undervisningen för eleven. (Lag om grundläggande utbildning 40 §, Gymnasielagen 32 §)

3.5 Samarbetet med sjukhusundervisningen

Sjukhuskolans elever förblir alltid elever i den egna skolan. Sjukhuskolperioden är tidsbestämd. Ett tätt pedagogiskt samarbete och elevvårdssamarbete med elevens egen skola är en förutsättning för att eleven på ett lyckat sätt ska kunna återvända tillbaka till den egna skolan efter avdelningsvistelsen eller stödperioden vid sjukhuskolans. Elevvårdssamarbetet sker med elevens och/eller vårdnadshavarens samtycke.

Den individuella elevvården för elever på sjukhusavdelning

För skolhälsovårdens och skolpsykolog- och kuratorstjänsternas del kan den individuella elevvården vid behov genomföras i den egna skolan under perioden som eleven tillbringar på sjukhusavdelningen. De tjänster som arrangeras inom specialsjukvården och som är jämförbara med dessa hör inte till elevvården.

Elevens egen skola och sjukhuskolans ordnar genom samarbete individuell yrkesövergripande elevvård för eleven. Den egna skolan sammankallar elevvårdens expertnätverk. Sjukhuskolans lärare eller en person inom sjukhuskolans elevvårdspersonal deltar vid behov och med elevens/vårdnadshavarens samtycke i nätverket. Sjukhuskolans ordnar vid behov skolnätverk under de perioder som eleverna tillbringar på avdelningen. Dessa skolnätverk hör inte till elevvårdens expertnätverk.

Under perioden som eleven tillbringar på avdelningen kan undervisningspersonal och möjligen en representant/representanter från elevvården i elevens egen skola delta i vårdförhandlingar sammankallade av specialsjukvården. De här vårdförhandlingarna hör inte till elevvårdens expertgrupp men de stöder den individuella elevvården som genomförs i den egna skolan.

Den individuella elevvården för de som studerar inom sjukhuskolans öppenvård

Under sjukhuskolperioden genomförs elevens skolhälsovårdstjänster samt skolpsykolog- och kuratorstjänster i sjukhuskolans. Sjukhuskolans undervisningspersonal samarbetar med elevvårdspersonalen i elevens egen skola eller med representanter för den yrkesövergripande expertgruppen som har sammankallats i elevens ärende.

Under sjukhusperioden sammankommer ett expertnätverk som ansvarar för elevens ärenden i form av nätverksmöten sammankallade av sjukhusskolan, där även en representant/representanter för elevens egen skola deltar. Vid behov kan den här gruppen fungera som expertgrupp inom den individuella elevvården. Den representant från elevens egen skola som har deltagit i nätverket bokför den enligt elevvårdslagen föreskrivna elevvårdsjournalen från ovannämnda nätverk i den egna skolans register.

3.6 Samarbete i samband med flexibel grundläggande utbildning

Läraren, skolhälsovårdaren samt skolpsykologen och kuratorn genomför med elevens/vårdnadshavarnas tillstånd den individuella elevvården i samarbete med socialarbetaren, polisen, ungdomsarbetsarna, anställd från församlingen och övriga nödvändiga experter.

3.7 Elevvårdsstödet för elever som fått ett disciplinärt straff eller förvägrats undervisning

Utbildningsanordnaren ska se till att nödvändig elevvård ordnas för en elev som avstängts från skolan för viss tid eller som förvägrats rätt att delta i undervisningen för den återstående lektionen eller arbetsdagen.

(Lag om grundläggande utbildning 36 §)

Om rektorn förvägrar eleven rätt att delta i undervisningen för resten av skoldagen, bör han meddela om saken till vårdnadshavarna och komma överens om praktiska arrangemang. Eleven och vårdnadshavarna informeras så fort som möjligt om möjligheten till elevvårstjänster.

3.8 Samarbetet med utomstående tjänsteleverantörer och samarbetsparter

Expertgruppen kan vid behov och med elevens och/eller vårdnadshavarens lov konsultera eller kalla med till ärendets behandling representanter från Fostrings- och familjerådgivningen, morgon- och eftermiddagsverksamheten eller representanter för andra parter som samverkar med eleven.

Skolorna gör egna preciseringar om ordnande av den individuella elevvården.

4. Ordnandet av samarbete mellan elevvården, eleverna och deras vårdnadshavare

Elevvården ska genomföras i samarbete med eleverna, vårdnadshavarna och övriga samarbetsparter.

Utbildningsanordnaren och skolorna informerar på sina webbplatser om principer och praxis för den gemensamma och individuella elevvården.

I den skolvisa planen beskrivs hur samarbetet ordnas mellan elevvården, eleverna och deras vårdnadshavare:

1. hur genomförs elevens delaktighet i planeringen, genomförandet och utvärderingen av a) den gemensamma elevvården och b) den individuella elevvården
2. hur genomförs vårdnadshavarens delaktighet i planeringen, genomförandet och utvärderingen av a) den gemensamma elevvården och b) den individuella elevvården
3. hur ordnas samarbetet med andra parter
4. hur ordnas samarbetet i övergångsskedena

5. Genomförandet och uppföljningen av elevvårdsplanen

I skolans årsplan beskrivs hur elevvårdsplanen utvärderas. Rektorn ansvarar för att den skolvisa elevvårdsplanen genomförs och utvärderas.

Elevvården är ett av kvalitetsutvärderingens delområden inom den grundläggande utbildningen.

I skolans läroplan beskrivs tidtabellen för uppföljningen, det som följs upp, metoder som används för uppföljning och utnyttjandet av den information som uppföljningen gett upphov till